

ARCHIDONA.

ARCHIDONA, in Bética Prouincia Hispaniæ oppidum, viam, quæ Hispali Granatam ducit, plano & eleganti situ ad montis radices, venustè exornat, rei rustica, & pecuariæ studio, nauiter suos exercet, cum pascuis & hortis abundet. Imminens illi mons in vertice castrum vetustate collapsum sustinet, in quo Mauri sua tenuerunt praesidia ad maximam Christianorum calamitatem, ac barbaram tyrannidem, qua multis annis omnes Hispaniæ Prouincias, & praesertim hanc Beticam diris modis affligerunt, Ad quam exercendam & continuandam tyrannidem, per totam Hispaniam diuersis in locis, varios habuerunt reges, quorum residentia & palatia regia, barbara quidem, sed fastuosa ac valde superba, in praecipuis urbibus fuerunt, vt Toleti, Salmanticae, Hispali, Cordubæ, Caesar Augustæ, Granatæ. Hi, non tantum suas Residentias, quam potuerunt maxime firmarunt, sed & diuersas excitando arces, vias occuparunt, & transitus, quo tutiores in sua Regia forent. Hinc varia castra vetustate collapsa, prisca Maurorum & praedonum latibula, hoc etiam tempore in Hispania passim supersunt. Quale etiam illud fuit, quod Archidonæ vicinum commemorauimus.

Eadem hac via, quæ ex Hispali Granatam ducit, praecelsa est rupes, ex plano campo emergens, quæ ex memorabili ævo duraturò amoris exemplo, famam & nomen sortita, vt Hispanis La penna de los enamorados, Hoc est, Amantium rupes diceretur, Et id quidem, tali ex causa Cum regnum Granatense Mauris adhuc pareret, & graue bellum inter ipsos & Christianos flagraret, quodam in conflictu, inter ceteros, captus Christianus, quem Maurorum Rex, ob formæ, morum & conuersationis venustatem, libertate donauit, eundem apud se in aula retinens. Porro, sensim inter hunc & filiam Regis, tanta & tam casta coaluit familiaritas, vt ipsa Christiana pietate imbuta, & matrimonij fide obstricta, ad Christianos conarentur elabi, & sic fugam cum ipso, clam molita sit. Cum itaque Rex diligenter illos persequeretur, in hanc rupem, vt ibi delitescerent, fugerunt; posteaquam verò se detectos, & rupem à Mauris vndique circumseptam animaduertent, cacumen rupis ascendentes, territi supplicio, quo se à Regè afficiendos metuebant, mutuo amplexu, praecipites se dederunt.

Ad cuius quidem rei memoriam, in rupis cacumine, & in publica via, cruces erectæ videntur.

IN MEMORABILEM MUTVO SESE
deperiuntium Historiam

EIKOSOSTICHON.

*Hesperia occidit dum quondam obnoxia Mauris
Terra antiqua, potens armis, atque vberè gleba,
Bellag, funesto stagnarent sanguinis haustu,
Tristem vbi non fausto remasset omne pugnam
Christicola; in feri iugâ sub seruilia aguntur;
Nescio qui rara iuuenis sub imagine formæ,
Ob benè compositos artus, vultusq, decorem,
Principe libertatem vnus mandante capessit,
Pdsi sensim ad laudem virtus interrita cluò
Inprimis GNATAE REGIS dedit inelyra famam,
Illius incutiens malefudum in pectus amorem.*

*At Venus in molles magis insinuata medullas,
Ex æquo vt captis flagrarunt mentibus ambo,
Cumq, Philomœidus flammam celare nequirent,
Maurorum vnanimis statuum excedere Regno
Per saltus per opaca loca, occultosq, recessus.
Rex hos insectans, fugientes prapete in su
Montis in a fractu rupem subiere cruentam,
Cumq, omnis iam elabendi spes irrita casses,
Præcipite amplexi sese iecere Colosso.*

Occasione huius fugæ, aliam duorum Christianorum à Saracenis captorum, quia venustà, elegans, & quasi miraculosa, hic recensere placet, quam D. Hieronymus in vita Malchi captiui monachi defctibit: In qua seruata castitatis & pudicitie meritum elucescit. Malchus monastica vite mancipatus; post aliquot annos, contra Abbatis sui consilium, ad patriam redit. Has profectiois sue causas allegans. Iam, inquit, patrem mortuum audieram, vt solater viduitatem matris, & exinde venundata possessiuncula, partem erogarem pauperibus; partem monasterio constituerem; & quid erubescò confiteri infidelitatem meam, partem in sumptuum meorum solatia reseruarem. Verum serò consilij sui penitens, à Saracenis in comitatu septuaginta Christianorum capitur, & cum altera muliercula in vnus heri seruitutè sortitus venit, atque his ovis pascenda tradebatur. Dumque firmo castitatis seruandæ proposito, in eremo fideliter Saraceno domino suo, in pastorali hac cura simul inseruiunt, iniro tandem consilio, fugam meditantur; quam ita D. Hieronymus describit.

Erant, inquit, mihi Malcho in grege duo hirci miræ magnitudinis quibus occisis, vtres facio, eorumque carnes viatico preparo, & primo vesperi, putantibus nos dominis secretè cubitare, inuadimus iter, vtres & partes carniū portantes, cumque peruenissemus ad fluium, (nam decem millibus aberat) inflatis conscensisque vtribus, aquis nos credimus, paulatim pedibus subremigantes, vt deorsum nos flumine deferente, & multo longius, quam conscenderamus, in altera nos exponente ripam, vestigium sequentes perderent. Sed inter hæc madafactæ carnes, & ex parte lapsæ, vix tridui cibum pollicebantur. Bibimus ad satietatem, futura siti nos præparantes. Currimus, post tergum semper aspiciamus, & magis noctibus prouehimus, quam diebus; vel propter insidias late vagantium Saracenorum, vel propter ardorem solis nimium. Pauescò miser etiam referens; etsi tota mente securus, toto tamen corpore perhorresco. Post diem verò tertium, dubio prospectu procul aspiciamus duos camelis insidentes venire concitos. statimque mens mali præfaga, putare cœpit dominum meditari mortem, solem cernere nigrescentem, dumque timemus, & vestigijs nos proditos per arenam intelligimus, offertur ad dexteram specus, longè sub terram penetrans, igitur timentes venenata animalia, (nam solent vi-

peræ, regu-